

MÁME CO SLAVIT, KDYŽ JSOU NAŠI ŽÁCI DRUZÍ NA SVĚTĚ?

Veřejný prostor zaplnila zpráva, že čeští žáci základních škol obsadili 2. místo na světě v „počítačové a informační gramotnosti“. Tuto informaci, pocházející od České školní inspekce z mezinárodního šetření ICILS 2023, převzala veřejnoprávní média a prezentovala ji českému čtenáři, posluchači nebo divákovi jako velký úspěch.

Také se vám zdá, že tu něco nehraje?

Není divu. Cílem podobných mezinárodních šetření přece není získat místo "na bedně", protože to není sportovní soutěž. Hlavním cílem by mělo být zjistit skutečný stav, v tomto případě digitálních dovedností žáků našich škol, identifikovat případné slabiny a následně se pokusit vylepšit vzdělávání v této oblasti.

Česká školní inspekce, ústy svého ředitele, zcela otevřeně a správně uvedla, že byl zjištěn zásadní problém. Od roku 2013, kdy proběhlo srovnatelné šetření, se totiž zdvojnásobil počet žáků s velmi nízkými digitálními dovednostmi.

Spíše se tedy zdá, že "ČR je mezi slepými jednooký král", než že bychom mohli jásat nad účinností vzdělávacího procesu.

Pokud chcete správně vyhodnotit informace, které média šíří, prostudujte si národní zprávu ICILS 2023 (www.csicr.cz/cz/) a seznamte se s principy celosvětového konceptu měření a certifikace digitálních gramotnosti a digitálních dovedností ECDL/ICDL (www.ecdl.cz). Z obsahu zprávy se pak dozvíte a následně pochopíte, že:

1. Oblasti digitálních kompetencí, které testy ICILS 2023 pokrývají, korelují s věcným obsahem pojmu "digitální gramotnost" podle celosvětového konceptu ECDL/ICDL i podle evropského rámce DIGCOMP, ... což je velmi dobré.
2. Konkrétní testované digitální kompetence byly tak jednoduché, že zdaleka neodpovídají požadavkům "digitální gramotnosti" dle zmíněných mezinárodních standardů, ... což naopak moc dobré není.
3. Testy byly prováděny v simulovaném prostředí vyvinutém pro účely šetření ICILS, tedy mimo reálné programové prostředí tak, jak ho znáte z praxe. Bylo použito 2x 8 jednoduchých úkolů plus jeden komplexní úkol, ... což je opravdu málo pro objektivní zjištění, zda je či není jedinec digitálně gramotný.
4. Autoři testových úloh se zjevně neopřeli o žádný pevný obsahový standard, který definuje digitální gramotnost (např. o mezinárodní ECDL sylaby) a stanovili si tři vlastní kategorie (úrovně obtížnosti), ... což umožňuje pouze relativní srovnání.

Pojďme si to zjednodušit, ať je zcela jasné, co šetření ICILS 2023 opravdu říká:

Jednotlivým úrovním digitálních dovedností, které si šetření ICILS stanovilo, přiřaďme známky jako ve škole.

Lepší digitální dovednosti, než odpovídají úrovni 3, ohodnoťme známkou "jedna" a horší digitální dovednosti, než odpovídají úrovni 1, ohodnoťme známkou "pět". Dovednosti třech stanovených úrovní pak ohodnoťme známkami "dvě", "tři" a "čtyři".

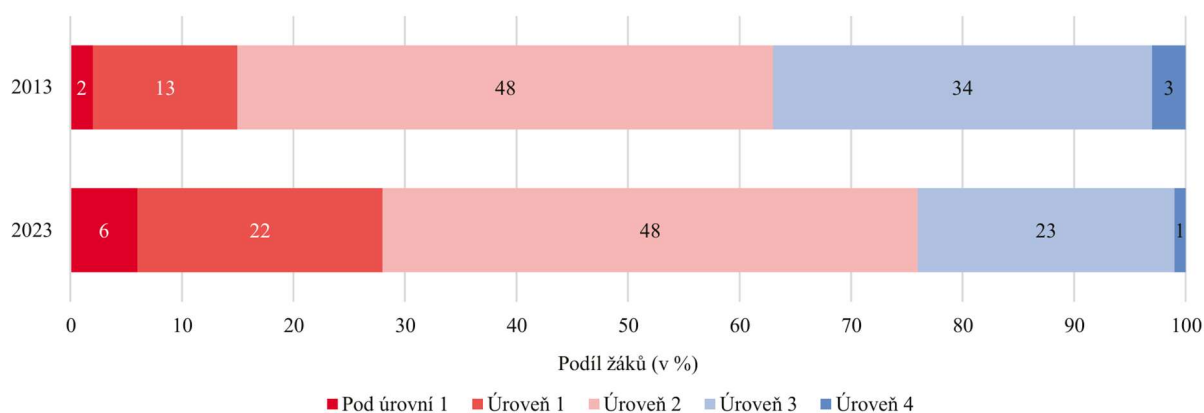
Z dat ICILS 2023 tedy vyplývá, že se od roku 2013 do roku 2023:

1. počet výborných žáků (za jedna) snížil na třetinu,
2. počet dobrých žáků (za dvě) snížil na dvě třetiny,
3. počet průměrných žáků (za tři) nezměnil,
4. počet žáků s nízkými digitálními dovednostmi (za čtyři) téměř zdvojnásobil a
5. počet žáků s povrchními nebo žádnými digitálními dovednostmi (za pět) ztrojnásobil.

A pro ty, kteří obtížně vnímají čísla, jsme převzali graf z národní zprávy šetření ICILS 2023:

OBRÁZEK 2.3 | Zastoupení českých žáků v dovednostních úrovních v letech 2013 a 2023

(ICILS 2013 a 2023 – počítačová a informační gramotnost)

O mezinárodním konceptu ECDL/ICDL

ECDL/ICDL – European, resp. International Certification of Digital Literacy and Digital Skills je celosvětově rozšířený vzdělávací a certifikační koncept v oblasti digitálních kompetencí, který vznikl za podpory Evropské komise v polovině 90. let minulého století.

Koncept ECDL/ICDL definuje mezinárodní standardy (minimální vzdělávací obsah) v podobě tzv. ECDL sylabů. Tyto sylaby pokrývají celou škálu oblastí, ve kterých jsou digitální technologie využívány a jsou průběžně na mezinárodní úrovni aktualizovány. Koncept ECDL/ICDL zároveň určuje metodu, jakou jsou digitální kompetence objektivně a nezávisle ověřovány. Tato metoda je založena na praktických zkouškách prováděných s využitím běžné výpočetní techniky v reálném programovém prostředí.

Zkoušky dle konceptu ECDL/ICDL jsou mezinárodně uznávané, celosvětově procesně standardizované, objektivní a nezávislé na konkrétní výpočetní technice a programovém vybavení. V celém světě se využívá jednotné a pravidelně aktualizované databáze testových úloh. Úspěšní absolventi zkoušek mohou získat některý z ECDL/ICDL certifikátů, které mají časově neomezenou mezinárodní platnost.

Za obsah sylabů a testových úloh odpovídá výhradní vlastník konceptu – ICDL Foundation Irsko, nezisková organizace založená v roce 1997 sdružením Council of European Professional Informatics Societies (CEPIS) za podpory Evropské komise. ICDL Foundation poskytuje licenci k provozování tohoto mezinárodního konceptu národním profesním společnostem se vztahem k informatice sdruženým v CEPIS – garantům kvality ECDL/ICDL zkoušek v národním prostředí.

Kontakt:

Ing. Jiří Chábera, MBA, manažer vzdělávacího a certifikačního konceptu ECDL/ICDL pro ČR, ČSKI, CertiCon a.s.
jiri.chabera@ecdl.cz, +420 224 904 242, www.ecdl.cz, www.facebook.com/ECDL CZ, www.linkedin.com/company/ecdlcz